

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ กับองค์ประกอบด้านสภาพของครูผู้สอน ด้านประเภทของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ครูใช้ ด้านสภาพสังคมของครูในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน และด้านคุณสมบัติของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา
2. เพื่อศึกษาการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาว่าองค์ประกอบด้านสภาพของครูผู้สอน ด้านประเภทของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ครูใช้ ด้านสภาพสังคมของครูในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน และด้านคุณสมบัติของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ว่าองค์ประกอบใดที่มีส่วนร่วมในการอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ ด้วยปริมาณมากที่สุดเพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 328 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโรงเรียนละ 2 คน จาก 164 โรงเรียน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้สอน ด้านประเภทของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ครูผู้สอนใช้ ด้านสภาพสังคมของครูในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน ด้านคุณสมบัติของนวัตกรรมทาง

เทคโนโลยีการศึกษา และการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 ในลักษณะของการอธิบายความแปรปรวนและการทำนาย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านสภาพของครูผู้สอน ด้านประเภทของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ครูใช้ ด้านสภาพสังคมของครูในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน และด้านคุณสมบัติของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การมีรายได้จากการสอนศาสนา และ การได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .204 และ .177 ตามลำดับ และองค์ประกอบด้านสภาพสังคมของครูในโรงเรียน ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .112 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. การยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า มีการยอมรับในระดับมาก และที่มีการยอมรับมากที่สุดคือ การใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีศึกษานั้นต้องไม่ขัดต่อหลักปฏิบัติทางศาสนาอิสลาม รองลงมาคือโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา และได้รับทราบได้รับแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมั่นใจ และพบว่า ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีศึกษานั้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น แต่บางอย่างอาจขัดกับหลักปฏิบัติทางศาสนาอิสลามแล้ว จะทำให้เกิดการยอมรับน้อย

3. ในการหาตัวทำนายเพื่ออธิบายความแปรปรวนของการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ พบว่ามีตัวทำนาย 2 ตัว จากองค์ประกอบด้านสภาพส่วนตัวของผู้สอน คือ การมีรายได้จากการสอนศาสนา และการได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ได้ร้อยละ 7.134

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์ประกอบที่ความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 คือ การมีรายได้จากการสอนศาสนา และการได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .204 และ .177 ตามลำดับ และองค์ประกอบด้านสภาพสังคมของครูในโรงเรียน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .112 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ในการคำนวณหาตัวทำนายที่มีส่วนร่วมในการอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ก็พบว่า การได้รับรายได้จากการสอนศาสนา และการได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา เป็นตัวทำนายร่วมกันที่ดีที่สุดที่สามารถอธิบายความแปรปรวน ได้ร้อยละ 7.134

1.1 การมีรายได้จากการสอนศาสนา

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า การมีรายได้จากการสอนศาสนามีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ถ้ามีรายได้จากการสอนศาสนาสูง การยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาจะสูงตามไปด้วย แต่ผลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้สอน ในเรื่องรายได้ที่ได้รับจากการสอนศาสนา พบว่า รายได้ของครูสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ ได้รับ ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน จึงมีผล

ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าไม่สูงนัก คือ .204 แต่ผลการวิจัยก็สอดคล้องกับ บุรินทร์ บุรัตน (2528: 148) ที่ศึกษาระดับการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ อำเภอและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ในเขตการศึกษา 10 พบว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่มีรายได้น้อยตั้งแต่ 2,000-3,500 บาทต่อเดือน ยอมรับในระดับทดลองใช้ แต่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ที่มีรายได้น้อยกว่า 3,500 บาทต่อเดือน ยอมรับในระดับนำไปใช้ ซึ่งยอมรับในระดับที่สูงกว่า สำหรับรายได้จากการสอนต่อเดือนของครูสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะในการเรียนการสอนศาสนาอิสลามเบื้องต้น(ฟัรคูน)นี้ จะเป็นค่าตอบแทนในการสอนมากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามบางคนไม่รับเงินในการสอนเป็นการสอนเพื่อเป็นวิทยาทาน โดยยึดตามแนวปฏิบัติของท่านศาสดานบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) ในการเผยแพร่ความรู้ ดังที่ การ์ม วันแอลเอ (2532: 5) ได้กล่าวไว้ว่า "เป้าหมายของการสอนศาสนานั้นอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการปฏิบัติเพื่ออัลลอฮ์ผู้ทรงเป็นพระผู้เป็นเจ้า มิใช่เพื่อเงินเดือน เพื่อสวัสดิการ เพื่อเกียรติยศหรือศักดิ์ที่มนุษย์มอบให้ " ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่สูงนัก

1.2 การได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ก็มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลำดับรองลงมา กล่าวคือถ้าได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษามากเท่าใด ก็จะส่งผลให้มีการยอมรับมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าครูสอนศาสนาอิสลาม มีความรู้ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา จากการได้เข้ารับการอบรมและสัมมนาเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2520) ได้วิเคราะห์ไว้ว่าการที่ครูได้เข้ารับการอบรมบ่อยๆ จะมีเจตคติที่ดีที่มีต่อนวัตกรรมในทางที่ชอบมากกว่าไม่ชอบ และแสดงถึงทักษะการใช้ได้ดีกว่า และ รุ่งฟ้า รักวิเชียร (2526: 56-66) ได้ศึกษาเรื่องการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 7 และ 8 นวัตกรรมทางการเรียนการสอน 17 ประเภท พบว่าครูสอนภาษาไทยที่มีวุฒิการศึกษาค่าต่างกันมีการยอมรับ

นวัตกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย ต่างกันจะมีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอน ต่างกัน นอกจากนี้ นพนธ์ สัมมา (2523 อ้างจาก บุรินทร์ บุรัตน์, 2528) ได้สรุปผลงานวิจัยหลายเล่มแล้ว พบว่า การอบรมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมโดยตรง

1.3 องค์ประกอบด้านสภาพสังคมของครูในโรงเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์ประกอบด้านสภาพสังคมของครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูสอนศาสนาอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ถ้าสภาพสังคมของครูในโรงเรียนดี ก็ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรมให้สูงตามไปด้วย จากสภาพสังคมของครูในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบในการสอน เข้าร่วมกิจกรรมเมื่อเพื่อนครูช่วยกันจัดชั้น มีความเสียสละแลอุทิศเวลาในการทำงาน สนใจศึกษาค้นคว้าเอกสารและตำราต่างๆเพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เหล่านี้เป็นส่วนประกอบของสภาพสังคมของครูในโรงเรียน ที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ดังที่ กรอส ไจแอนแอควินต้า และ เบิร์นสไตน์ .

(Gross, Giacquinta and Bernstein, 1971: 149-180 อ้างจาก

วิชัย เลียดบัว, 2534) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการนำนวัตกรรมมาใช้ในโรงเรียน ประถมศึกษาแคมป์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสาขาศึกษาปฏิบัติ การสอน พบว่า อุปสรรคที่ทำให้ครูนำนวัตกรรมมาใช้มีน้อย สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศในหน่วยงานไม่เอื้ออำนวย ซึ่งได้แก่ ความขัดแย้ง และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกันในระหว่างครูด้วยกัน และการไม่เอาใจใส่ของผู้บริหารในโรงเรียน ซึ่งมีผลให้ครูหมดหวัง ท้อแท้ ขาดการกระตือรือร้นที่จะนำนวัตกรรมมาใช้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1 กรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ มีการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ในระดับมาก แต่พบว่า ข้อคำถามที่กล่าวว่า " ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา นั้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างดีขึ้น แต่บางอย่างอาจขัดแย้งกับหลักปฏิบัติทางศาสนา

อิสลาม" มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ($\bar{X}=0.64$) ซึ่งหมายความว่าครูสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ถ้าการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ถึงแม้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น แต่หากการใช้นั้นขัดต่อหลักปฏิบัติทางศาสนาแล้ว ก็มีความประสงค์จะใช้วิธีการสอนแบบเดิมมากกว่า หรือบางที่อาจคัดค้านที่จะนำวิธีการนี้มาใช้ในการสอนศาสนาอิสลาม เพราะว่าการปฏิบัติที่ขัดต่อหลักการทางศาสนาอิสลามนั้น เป็นสิ่งที่ผู้นับถือศาสนาอิสลามยอมรับและปฏิบัติไม่ได้ อย่างเช่น การให้ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างหญิงชายนั้น ห้ามมีการสัมผัสกันระหว่างหญิงชาย การแสดงบทบาทสมมติ ห้ามแสดงหรือสมมติตัวเองเป็นพระผู้เป็นเจ้า หรือการทำรูปแบบจำลองเป็นตัวแทนพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) เหล่านี้ล้วนเป็นข้อห้ามที่ผิดต่อหลักบัญญัติทางศาสนาอิสลาม ดังนั้น การนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาใช้ ต้องมีการศึกษาถึงหลักบัญญัติ หรือปฏิบัติทางศาสนา ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อต่างๆ ก่อน ดังที่นิพนธ์ แจ็งเอียม (2524: 126-127) ได้กล่าวไว้ว่า "การที่บุคคลจะยอมรับสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ องค์ประกอบข้อหนึ่งที่สำคัญก็คือ ความเชื่อดั้งเดิม ค่านิยม และประเพณีของสังคม ที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมมาก ผู้นำนวัตกรรมเข้ามาใช้ควรศึกษาถึงพฤติกรรมของคนในสังคม การนำสิ่งใหม่เข้ามาใช้ทันทีโดยขาดการศึกษาที่ถูกต้อง ย่อมก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เพราะวัฒนธรรมของแต่ละสังคมต่างกัน"

จะเห็นได้ว่าการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูสอนศาสนาอิสลามนั้น อยู่ในระดับสูง ถึงแม้จะพบว่าครูสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่จะมีวุฒิการศึกษาสายสามัญน้อย มีรายได้จากการต่ำ และรับภาระหน้าที่ในการสอนแทบทุกวิชา แต่ก็พบว่าส่วนใหญ่พอมีความรู้ทางด้านนี้มาบ้าง จากการศึกษา การได้รับการอบรม และการศึกษาค้นคว้าซึ่งอาจเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีการยอมรับสูง

สำหรับด้านประเภทของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ครูผู้สอนใช้ อยู่ในเกณฑ์น้อยถึงปานกลาง ที่พบว่ามีการใช้มากที่สุดคือ การสอนโดยการปฏิบัติจริง และการสอนแบบสัทศาสตร์ ถ้าพิจารณาแล้วจะพบว่าการสอนทั้ง 2 แบบ มีการใช้สื่อการสอนน้อย เช่น การฝึกให้อาบน้ำละหมาด การละหมาดจริงๆ หรือการอ่านออกเสียงในการอ่านอัลกุรอาน เป็นต้น แต่การใช้นวัตกรรมประเภทอุปกรณ์ จำพวก สไลด์ วิดีทัศน์ หรือ

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน นั้นมีการยอมรับน้อยที่สุด ทั้งนี้ ถ้าดูด้านการสนับสนุนการใช้ในวัดกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และด้านคุณสมบัติของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ใช้ จะพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์น้อย ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนน้อย มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการใช้ ตลอดจนบริการต่างๆทางด้านนี้ไว้ น้อย ซึ่งมีผลทำให้การใช้ในวัดกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ของครูผู้สอนศาสนาอิสลาม มีการใช้น้อยตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเอ็ลเจ็คต์ ล็อบบุระ (2519: 137) และอาร์บัคเคิล (Arbuckle 1977: 175-A) พบว่าการใช้ในวัดกรรมทางการศึกษาจะให้ประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถาบัน ที่ต้องให้การสนับสนุน และทางด้านคุณสมบัติของนวัตกรรมฯ เช่นเดียวกับ วฐู ชุกติติกุล (2524) ได้ศึกษาเจตคติและความมั่นใจในความสามารถในการใช้ในวัดกรรมการเรียนการสอนของครูประจำการ พบว่า เหตุผลหนึ่งที่ครูใช้หรือไม่ใช้ในวัดกรรมการเรียนการสอน ก็คือผู้บริหารไม่สนับสนุน ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน และเหตุผลอีกอย่างคือการไม่มีนวัตกรรมหรืออุปกรณ์นั้นใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การมีรายชื่อได้จากการสอนศาสนามีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา คือ ถ้ามีรายชื่อได้จากการสอนศาสนาสูง มีแนวโน้มจะทำให้การยอมรับสูงตามไปด้วย สำหรับในเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ โดยเฉพาะสมาคมครูสัมพันธ์ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับครูสอนศาสนา ควรที่จะมีนโยบาย หรือหาแนวทางที่จะช่วยเหลือ หรือสนับสนุนในเรื่องของรายชื่อ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสำนักจุฬาราชมนตรี หน่วยงานของรัฐบาล คณะกรรมการมัสยิด หรือผู้บริหารโรงเรียน ควรให้ความสนใจในเรื่องนี้ให้มากขึ้น เพราะจะส่งผลต่อการเรียนการสอนศาสนาอิสลาม จะทำให้มีการพัฒนามากขึ้น มีการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนทางด้านศาสนาอิสลามให้สูงขึ้น

1.2 การได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรม ในเรื่องนี้ทางสมาคมครูสัมพันธ์ นอกจากจะจัดทำหลักสูตร และแบบเรียนแล้ว ควรผลิตคู่มือครูเพื่อแนะนำเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้ การผลิตสื่อประกอบการสอน ตลอดจนแนะนำนวัตกรรมต่างๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ กับการเรียนการสอนศาสนาอิสลามได้ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือจัดสัมมนา เกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โดยทางสมาคมครูสัมพันธ์อาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ มาให้ความรู้ทางด้านนี้แก่ ครูผู้สอน สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางศาสนาอิสลามอย่าง เช่นคณะกรรมการมัสยิด ก็ควรจัดให้เข้าร่วมสัมมนาทางด้านนี้ด้วย เพื่อให้เห็นความสำคัญ ของการใช้นวัตกรรมต่อการศึกษา

1.3 การนิเทศติดตามผล นอกจากจะนิเทศเรื่องการเรียนการสอนแล้ว ควร มีการแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาต่างๆ พร้อมทั้งวิธีใช้ที่เหมาะสมกับการ เรียนการสอนทางศาสนาอิสลามให้กับครูผู้สอนด้วย

1.4 ผู้บริหารควรได้ตระหนักและเห็นความสำคัญ ของการยอมรับนวัตกรรม ทางเทคโนโลยีการศึกษา โดยจัดให้มีนโยบายเกี่ยวกับการ ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมทาง เทคโนโลยีการศึกษา จัดสรรงบประมาณ หรือพยายามจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการผลิต สื่อต่างๆ เพื่อให้ครูผู้สอนได้มีสื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และควรมีการส่งเสริม ให้ครูได้มีความรู้ความชำนาญในการผลิต และใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาอย่าง สม่่าเสมอ โดยจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการ การสัมมนา ตลอดจนจัดให้มีบริการข่าวสาร ข้อมูลต่างๆไว้

1.5 ครูผู้สอนควรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้นวัตกรรมทาง เทคโนโลยีการศึกษา ทั้งนี้ควรเปิดใจกว้างในการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการ ศึกษา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนทางศาสนาอิสลาม โดยมี ความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการผลิต การใช้สื่อต่างๆ และนำ ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการใช้สื่อ เพื่อการเรียนการสอนไปทดลองใช้ ตลอดจนศึกษาหา ความรู้ทางด้านนี้อย่างสม่ำเสมอ

1.6 ทางสมาคมครูสัมพันธ์หรือสำนักจุฬาราชมนตรี ควรจัดให้มีศูนย์วิทยบริการ เพื่อให้บริการเกี่ยวกับเรื่องต่างๆทางศาสนาอิสลาม รวมถึงเรื่องการสอนด้วย โดยจัดให้มีเอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆ วิทยบริการให้กับครู และผู้สนใจ ได้ศึกษาค้นคว้า และจัดให้เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

1.7 โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควรมีการรวมกลุ่ม เพื่อจัดหา และผลิตสื่อ การสอนต่างๆ ตลอดจนจัดให้มีโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อจัดเป็นศูนย์สื่อไว้ใช้หมุนเวียนกันภายใน กลุ่มโรงเรียน และจัดเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมทาง เทคโนโลยีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพออีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะองค์ประกอบบางอย่างของครูสอนศาสนาอิสลามเท่านั้น ควรศึกษาองค์ประกอบด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ด้านเจตคติที่ต่อนวัตกรรม การได้รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ การได้รับความรู้จากวิทยากรที่ให้การอบรม เป็นต้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาถึงองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูผู้สอนศาสนาอิสลาม โดยศึกษาสภาพต่างๆจากแบบสอบถาม ดังนั้น หากได้มีการศึกษาสภาพต่างๆตามความเป็นจริง โดยเก็บข้อมูลจากเครื่องมือหลายประเภท เช่น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ หรือแบบสำรวจ เป็นต้น ก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ควรได้มีการวิจัยเพื่อทดสอบความรู้ความสามารถของครูสอนศาสนาอิสลาม ในการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง โดยไม่ใช่แบบสอบถามอย่างเดียว อาจมีการทดสอบ การสังเกต หรือสัมภาษณ์ประกอบด้วย

2.4 ควรได้มีการศึกษาทดลองใช้รูปแบบการเผยแพร่นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อนำผลมาสรุปและปรับปรุงสร้างรูปแบบการเผยแพร่นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป